

USNESENÍ

Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Petry Venclové, Ph.D., a soudců JUDr. Aleše Korejtky a Mgr. et Mgr. Jaroslava Vávry ve věci

navrhovatelů: a) V. P.,
b) Z. M.,
c) O. V.,
d) Š. O.,
všichni zastoupeni Mgr. Zdeňkem Tomášem, advokátem,
sídlem Na Hrádku 1940, 530 02 Pardubice,

proti
odpůrci: obec Krouna,
sídlem Krouna 218, 539 43 Krouna,

o návrhu na vyslovení neplatnosti hlasování a neplatnosti rozhodnutí přijatého v místním referendu konaném dne 11. 11. 2023 v obci Krouna,

takto:

- I. Návrh se **odmítá**.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Dne 21. 11. 2023 ve 22 hod., 9 min. a 39 vteřin byl do datové schránky Krajského soudu v Hradci Králové dodán návrh navrhovatelů na vyslovení neplatnosti hlasování a neplatnosti rozhodnutí přijatého v místním referendu, které se konalo v obci Krouna dne 11. 11. 2023 (na prvním listu žaloby je nesprávně uvedeno, že jde o návrh na „*vyslovení neplatnosti hlasování a neplatnosti rozhodnutí přijatého v místním referendu ze dne 13. 11. 2023 v obci Krouna*“). Uvedený návrh je návrhem podaným podle § 91a odst. 1 písm. c) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“).
2. Mezi účastníky bylo (vzdor původnímu odlišnému stanovisku navrhovatelů, které však navrhovatelé korigovali při jednání konaném dne 10. 1. 2024) nesporné (viz protokol o jednání ze dne 10. 1. 2023), že výsledky hlasování v místním referendu byly vyvěšeny na úřední desce [kterou má Obecní úřad Krouna v souladu s § 26 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též „správní řád“), pouze jednu; úřední deska je umístěna přímo na budově Obecního úřadu Krouna č. p. 218] Obecního úřadu Krouna dne 11. 11. 2023. Dále bylo mezi účastníky nesporné, že výsledky hlasování byly téhož dne (dne 11. 11. 2023 v 18 hod. a 50 min.) zveřejněny též na webových stránkách obce Krouna (www.krouna.cz) v sekci „Aktuality“ (odkaz s názvem „*Výsledky hlasování v místním referendu na území obce Krouna konaném dne 11. 11. 2023*“). Navrhovatelka b)

pak při jednání soudu dne 10. 1. 2024 potvrdila, že navrhovatelé dne 11. 11. 2023 zaznamenali zveřejnění výsledků hlasování na webových stránkách obce.

3. Podle § 103 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též „o. s. ř.“), ve spojení s § 64 s. ř. s. soud kdykoli za řízení přihlíží k tomu, zda jsou splněny podmínky, za nichž může rozhodnout ve věci samé (podmínky řízení). Jednou z podmínek řízení je včasnost návrhu. Podání opožděného návrhu je neodstranitelným nedostatkem podmínek řízení, který musí nutně vést k jeho odmítnutí podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 6. 2011, č. j. 5 Afs 11/2011–79), a to bez ohledu na to, že již soud případně provedl procesní úkony směřující k rozhodnutí o věci samé (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 8. 2005, č. j. 2 As 11/2005-72).
4. Dle § 58 odst. 1 zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů, v rozhodném znění (dále též „zákon o místním referendu“), návrh na vyslovení neplatnosti hlasování nebo neplatnosti rozhodnutí v místním referendu může podat u soudu každá oprávněná osoba nebo přípravný výbor, mají-li za to, že a) došlo k takovému porušení ustanovení tohoto zákona, které mohlo ovlivnit jeho výsledek, b) bylo konáno místní referendum o věci, která nepatří do samostatné působnosti obce nebo statutárního města, nebo, c) bylo konáno místní referendum o věci, o níž místní referendum nelze podle § 6 konat.
5. Dle § 58 odst. 2 zákona o místním referendu je návrh třeba podat nejpozději do 10 dnů po vyhlášení výsledků hlasování.
6. Podle § 53 odst. 1, 2 zákona o místním referendu platí, že lhůta určená podle dnů je zachována, je-li poslední den lhůty učiněn úkon u příslušného orgánu, a to nejpozději do 16.00 hodin (odst. 1). Lhůty nelze prodloužit ani prominout jejich zmeškání (odst. 2).
7. Ustanovení § 53 o počítání lhůt je zařazeno do hlavy IX. zákona o místním referendu – Společná ustanovení. Veškeré lhůty podle zákona o místním referendu mají proto hmotněprávní povahu, tj. úkon musí být ve stanovené lhůtě učiněn u příslušného orgánu. Ustanovení § 53 zákona o místním referendu je ve vztahu k § 40 s. ř. s. *lex specialis*. Na základě obecného výkladového pravidla, dle kterého se obecná právní úprava užije jen tam, kde zvláštní právní předpis věc sám neupravuje (*lex specialis derogat legi generali*), se tak uplatní pravidla týkající se lhůt obsažená v zákoně o místním referendu, nikoliv pravidla obsažená v s. ř. s. Z těchto premis vychází při posuzování včasnosti návrhů ve věcech místního referenda správní soudy dlouhodobě, poukázat lze např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2016, č. j. Ars 1/2016 – 26, v jehož odůvodnění se soud zabýval odmítnutím návrhu (na vyslovení neplatnosti hlasování v místním referendu), který byl krajskému soudu doručen posledního (tj. desátého) dne lhůty ve 21 hod a 32 min., popř. na rozsudek téhož soudu ze dne 5. 5. 2023, č. j. Ars 3/2023 – 36, v jehož odůvodnění se soud zabýval odmítnutím návrhu (na vyslovení neplatnosti rozhodnutí přijatého v místním referendu), který byl krajskému soudu doručen posledního (tj. desátého) dne lhůty ve 21 hod a 9 min.
8. Vyhlášení výsledků hlasování se řídí § 46 odst. 1 zákona o místním referendu, dle kterého místní komise vyhlásí výsledky hlasování v místním referendu v obci zveřejněním na úřední desce obecního úřadu neprodleně po vyhotovení zápisu o výsledku hlasování podle § 44 po dobu 15 dnů. Dle § 46 odst. 3 zákona o místním referendu je pak dnem vyhlášení

výsledků hlasování v místním referendu první den vyvěšení těchto výsledků na úřední desce příslušného úřadu.

9. Podle § 26 odst. 1 správního řádu každý správní orgán zřizuje úřední desku, která musí být nepřetržitě veřejně přístupná. Pro orgány územního samosprávného celku se zřizuje jedna úřední deska. Obsah úřední desky se zveřejňuje i způsobem umožňujícím dálkový přístup.
10. V soudní praxi se ustálil názor, že písemnost nemusí být zveřejněna na webu obce jen v sekci nazvané „Úřední deska“. Jakkoliv je vhodné zveřejňovat listiny v sekci nazvané „Úřední deska“, je-li zřízena, zákonu neodporuje, pokud je listina zveřejněna i v jiné sekci, která je pro běžného uživatele předvídatelná a snadno dohledatelná [viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 2. 2023, č. j. 2 As 281/2021 – 59 (bod 23), a ze dne 23. 10. 2023, č. j. 10 As 267/2022 – 60 (bod 28)].
11. V nyní projednávané věci není sporu (§ 120 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.) o tom (viz protokol o jednání ze dne 10. 1. 2024), že výsledky hlasování v místním referendu byly vyvěšeny na úřední desce Obecního úřadu Krouna dne 11. 11. 2023. Téhož dne byly výsledky hlasování zveřejněny též na webových stránkách obce Krouna (tedy výsledky hlasování byly zveřejněny i způsobem umožňujícím dálkový přístup ve smyslu § 26 odst. 1 správního řádu) v sekci „Aktuality“ (odkaz s názvem „Výsledky hlasování v místním referendu na území obce Krouna konaném dne 11. 11. 2023“). Zveřejněny sice byly v jiné sekci než v sekci s názvem „Úřední deska“, nicméně byly zveřejněny na místě (z pohledu běžného uživatele) předvídatelném a byly snadno dohledatelné (nejnovější obsah sekce „Aktuality“ se každému návštěvníkovi stránek www.krouna.cz zobrazuje automaticky při jejich načtení), což ostatně potvrdila i navrhovatelka b), která při jednání soudu dne 10. 1. 2024 uvedla, že navrhovatelé dne 11. 11. 2023 zaznamenali zveřejnění výsledků hlasování na webových stránkách obce.
12. Soud proto uzavírá, že výsledky hlasování v předmětném místním referendu byly vyhlášeny ve smyslu § 46 odst. 1, 3 zákona o místním referendu dne 11. 11. 2023. Vyhlášení výsledků hlasování je pak v souladu s § 58 odst. 2 zákona o místním referendu skutečností určující počátek 10 denní lhůty pro podání návrhu. Případné další, resp. opakované zveřejnění výsledků hlasování na webových stránkách obce v sekci „Úřední deska“ dne 13. 11. 2023 již bylo nadbytečné, neškodilo (*superfluum non nocet*), avšak nemělo žádné právní účinky (ty byly musely být stanoveny zákonem). Ostatně pro závěr, že výsledky hlasování v místním referendu byly řádně vyhlášeny, je rozhodující, že výsledky byly v souladu s § 46 odst. 1 zákona o místním referendu vyvěšeny na úřední desce Obecního úřadu Krouna, která je umístěna na budově obecního úřadu. Případné nesplnění povinnosti plynoucí z § 26 odst. 1 správního řádu (dle kterého se obsah úřední desky zveřejňuje i způsobem umožňujícím dálkový přístup) nezpůsobuje neúčinnost vyhlášení výsledků hlasování v místním referendu, neboť takový následek správní řád (na rozdíl od situace, kdy je doručováno veřejnou vyhláškou - viz § 25 odst. 2 správního řádu) ani zákon o místním referendu nestanoví (k tomu srov. např. závěr č. 14 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 3. 10. 2005). Závěry plynoucí z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2373/2012, na něž ve svém vyjádření ze dne 15. 12. 2023 poukazovali navrhovatelé, se týkaly (slovy Nejvyššího soudu) „majetkové transakce“, která měla „soukromoprávní charakter“, a proto „případné vady či nedostatky spojené s publikací (absence takové publikace nebo nedostatky při publikaci)“ nebylo možno „posuzovat podle dalších ustanovení správního řádu, nýbrž podle ustanovení zákona č.

95/1999 Sb. a občanského zákoníku“. Jak ovšem zdůraznil Ústavní soud v nálezu ze dne 9. 2. 2012, sp. zn. III. ÚS 263/09 (či v nálezech ve věcech sp. zn. III. ÚS 995/09 a sp. zn. III. ÚS 873/09), „z rozhodování v místním referendu nevznikají či nezanikají bezprostředně žádné soukromoprávní vztahy, podobně jako např. z odevzdání hlasů ve volbách. Jde o způsob, jímž občané mohou usměrňovat v konkrétních otázkách veřejného zájmu politickou reprezentaci obce, a vůči této reprezentaci (tzn. zastupitelstvu a dalším orgánům obce) rozhodnutí v místním referendu ve smyslu § 49 zákona o místním referendu také výhradně směřuje“.

13. Vzhledem k tomu, že návrh došel soudu dne 21. 11. 2023 ve 22 hodin a 9 minut, přičemž desetidenní lhůta k podání návrhu začala běžet dne 12. 11. 2023 a uplynula v 16.00 hodin dne 21. 11. 2023, dospěl soud při jednání dne 10. 1. 2024 k závěru, že jde o návrh opožděný, a proto jej v situaci, kdy zmeškání lhůty pro jeho podání nelze prominout (§ 53 odst. 2 zákona o místním referendu), v souladu s § 49 odst. 8 s. ř. s. podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. odmítl (výrok I).
14. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl (výrok II) podle § 60 odst. 3 s. ř. s., dle kterého žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta.
15. Soud nepostupoval dle § 34 odst. 2 s. ř. s., neboť „povinnost soudu aktivovat osoby zúčastněné na řízení připadá v úvahu jen při meritorním projednání věci“ (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 9. 2017, č. j. 9 As 232/2017 – 38, bod 39). Ostatně jakkoliv nelze zcela vyloučit, že by v řízeních týkajících se ochrany ve věcech místního referenda mohla existovat osoba zúčastněná na řízení, je to spíše obtížně představitelné. Nejvyšší správní soud např. již dříve dovodil, že v řízení ve věcech místního referenda není osobou zúčastněnou na řízení ani spoluvlastník nemovitosti, jíž se místní referendum týká (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2012, č. j. Ars 5/2012-55, č. 2800/2013 Sb. NSS). Vyhlášením místního referenda je přímo dotčena na právech především obec, pro jejíž zastupitelstvo a další orgány je rozhodnutí v místním referendu závazné (§ 49 zákona o místním referendu).
16. Závěrem soud pro úplnost dodává, že nemohl rozhodnout o vrácení zaplacených soudních poplatků za návrh na zahájení řízení, neboť návrh nebyl odmítnut před prvním jednáním (viz § 10 odst. 3 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2021, č. j. 4 Azs 187/2020–49, č. 4263/2021 Sb. NSS).

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení.

Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den

lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Pardubicích dne 10. ledna 2024

JUDr. Petra Venclová, Ph.D., v. r.
předsedkyně senátu